No. 2529 | Zaterdag 7 Juli 1932. | 49ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.-- bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Sport.

In ons blad van Zaterdag l. l. deden we mededeeling van een bericht, dat een voetbalspeler, wegens onbehoorlijk optreden tegen een scheidsrechter, veroordeeld is tot acht dagen gevangenisstraf. Op de rechtzitting, waar een groot publiek aanwezig was, moet, naar we vernamen, de Hr. Gorsira zeer rake dingen gezegd hebben over het onsportieve optreden, waarover we nogal eens bij onze wedstrijden te klagen hebben.

Zijn we goed ingelicht, dan zal „De Sport" daarover nog wel het noodige zeggen.

Verschillende malen hebben we of van de C.V.B. of van de C. B. L. O stukken opgenomen, om onze sport in goede banen te houden. Maar toch blijven klachten binnenkomen. Eenige weken geleden nog bij de C. V. B. over het zich gedragen van (winnende) clubs, na afloop der wedstrijden.

Wanneer we dan ook des Zondags avonds lallende en zich als dronkenmannen aanstellende spelers, hun overwinning vieren zien, waarbij de gewonnen beker naast een jeneverkruik wordt rondgereden, dan schept dit geenszins een verheffende, opvoedende veredelende indruk van de sport, wat deze toch eigenlijk zijn kan en moet.

We weten, dat het volijverige bestuur der C.V.B. aan genoemde excessen, met alle kracht, paal en perk stellen wil; dat het beroep, wat zij doen zal op alle welwillenden gaarne gehoor vinden zal, gelijk het ook van harte steun kreeg toegezegd, toen dit Bestuur zich wendde tot onzen huidigen bisschop Mgr. Verriet, daar begrijpelijk de meeste voetballers Katholiek zijn.

Van harte is door onze Kerkvorst steun toegezegd, want Kerk en sport hebben niet met elkander te maken.

De bekende Berlijnsche Apostel Dr. Sonnenschein heeft daarover heerlijke gedachten neergeschreven.

Onder de heiligenfiguren die aan de wanden en op de altaren staan, vinden we geen bekrompen menschen. Nergens een slungerige houding, maar veeleer krachtig-gespierde lichamen.

Hoeveel soldaten heeft de Kerk niet onder het getal harer heiligen opgenomen? Zelfs heele legerkorpsen, zoo als het Thebaansche legioen met zijn hoofdman Mauritius. Als kinderen waren ze opgevoed in de Thebaische woestijn der ascese, als soldaten stierven ze voor het geloof van Christus.

De training van hun lichaam was hun dagelijksch werk geweest, om wille echter van hun laatste doel. De ontberingen die zij verdroegen kregen daardoor waarde en eveneens de tucht die in hunne gelederen was. Het was voor, en om de beheersching van hun eigen ik en hun lichaam.

Een paar maanden zonder alcohol of nicotine en in strenge training is iets.

Maar de kerk weet er een hoogere beteekenis aan te geven, en waarde ook.

Moderne menschen zeggen wel, dat Sport en Kerk niets met elkander hebben uit te staan, maar ze zijn nauwer verbonden als menigeen denkt.

Sport mag echter geen sekte worden en niet de plaats gaan innemen van den godsdienst. Spieren alleen doen niets, maar naast de athleten moeten de philosofen staan. Naast de overwinnaars in het leven, de helden van het offer en de engelen van het gebed.

De lichaamscultuur draagt den geest, gelijk de beker de wijn. En deze is voor den mensch van meer nut dan de zilveren kelk, waar ze in zit.

Boven de voetbalterreinen, de sportparken en de stadions welft zich de eeuwige hemel. De wereld is niet beperkt tot het terrein tusschen de twee goalpalen, maar daarboven ligt nog een hemel vol oneindige heerlijkheid.

Daarom moet de sport dienstbaar gemaakt worden aan het universeele der wereldbeschouwing.

Veel overdrijving is er nog in de sport. Overdrijft de jeugd niet steeds? Maar er zal wel een tijd komen van kentering; dat niet meer iedere sportheld eereburger wordt van New-York.

Gezondheid van het lichaam is noodig, maar op de eerste plaats de *mens sana*, de gezondheid van geest.

Want de geest is het die de beschaving brengt, en uit de geschiedenis weten we, dat ten slotte de beschaving der menschen overwint.

De sport moet daarom de geest dienen, en ontvangt van de geest zijn waarde.

In zijn beroemde brief aan de Corinthiers spreekt Paulus ook over de sport, en over het sportpark in die Grieksche stad. Misschien was hij er zelf geweest? Had wellicht gezien hoe een der Christenen de overwinning behaalde. Een kreeg er maar den prijs, terwijl allen liepen en renden in het sportpark en zich maanden lang getraind hadden. Om den krans.

Broeders, zoo zegt hij dan; wij zijn allen sportmannen, in den dienst van Christus.

Ons leven is trainen. Ons leven is een sportpark. Ons leven moet zijn overwinnen. Maar niet de overwinning om een vergankelijke kroon, maar om een onvergankelijke. Ja, om deze kroon loop ik, Paulus, niet als een die in den blinde voortholt; en vecht ik, maar niet als een kampvechter, die in het wilde weg slaat. Maar ik train mijn lichaam, gelijk de sportlui van Corinthe en ik houd het in bedwang en leer het dienen, om niet verworpen te worden.

Zoo moeten wij katholieken de sport bezielen, verdiepen, en dienstbaar maken aan ons Christelijk leven.

Ieder jaar wordt in Siena bij de jaarlijksche wedrennen de marmeren vloer der Kathedraal met planken bedekt. De paarden der Rioni staan dan op de markt. En dan komt de overwinnaar der rennen de kerk binnen, hoog op zijn paard. En over de planken treedt hij tot voor het altaar en blijft daar staan met zijn ros, de geheele hoogmis door.

En hiermede leert de stad van de H. Catharina dat de sport der wereld en de ascese der Kerk zusters zijn.

Curaçao telt niet meer mee.

Van de uitgevers maatschappij W. L. & J. Brusse te Rotterdam ontvingen we dezer dagen een prospectus van een nieuw uit te geven tijdschrift „ONZE TAALTUIN" maandblad voor de wetenschap der taal als volkszitting, nationale cultuurschat en instrument voor schoone kunst. onder redactie van Prof. Dr. Jac. van Ginneken en Prof. Dr. G. S. Overdiep.

Genoemd prospectus onderteekend door de beide professoren begint met de stelling;

„Ja, Groot Nederland moet zich om zijn Taaltuin een beetje meer gaan bekommeren."

Deze stelling wordt dan verder uitgezet en op bladz. 5 lezen we;

„Zoo ziet men, dat, als wij onze taal degelijk willen betrachten, wij ons niet tot onze moedertaal kunnen beperken, al zal de nationale Nederlandsche taal natuurlijk steeds in het middelpunt onzer belangstelling staan. Maar juist pas van algemeen taalwetenschappelijk oogpunt wordt zoo de Nederlandsche taal voor het groote publiek van boeiend belang. En daarom heet het Maandblad ten slotte bemiddelend: Onze taaltuin en niet exclusief: De Nederlandsche taaltuin.

En dit alles prangt nog te meer, als wij aan den Vlaamschen of Zuid-Afrikaanschen taalstrijd denken of onze gedachten laten gaan naar onzen Oost-Indischen Archipel en naar **Suriname met Aruba**. Als mannen van wetenschap willen wij de taal en de belangen van Groot-Nederland dienen; en de waarheid spreken, als wij meenen dat de nationale cultuurschat onzer taal, in het wereldverkeer dreigt verdrukt of verdrongen te worden"... Tot zoover citeeren wij het prospectus.

SURINAME MET ARUBA; kan het mooier, in een maandblad voor de wetenschap der taal als *nationale* cultuurschat?

We hebben wel eens meer de ondervinding opgedaan, dat hooggeleerde professoren, hun epitheton ornans dikwijls niet verder kunnen uitstrekken, dan het beperkte gebied van hun vak; maar dat Nederlandsche taalgeleerden zoo slecht thuis zijn in de Groot-Nederlandsche aardrijkskunde, welke toch een noodzakelijke hulpwetenschap, is van de linguistiek, is toch wel wat al te erg.

We durven ons wel geen mannen noemen van wetenschap, maar met een variant op der professoren eigen woorden, willen we de belangen van Groot-Nederland dienen en de waarheid spreken, als we meenen, dat onze nationale gebiedsdeelen, in het wereldverkeer dreigen verdrukt of verdrongen te worden.

Terecht zeggen ze; „dat Groot-Nederland zich om zijn Taaltuin een beetje moet gaan bekommeren" en voegen wij eraan toe, de redacteuren van de Taaltuin, om de gebiedsdeelen waar de Nederlandsche taal gesproken wordt.

Het meest elementaire aardrijkskunde boekje za! hun kunnen leeren, dat de gebiedsdeelen in West-Indië niet Suriname met Aruba zijn, maar Suriname met Curaçao.

Koloniale Raad

Maandag 4 Juli 1932.

Na goedkeuring der notulen kwam als eerst ingezonden stuk een schrijven van Z.E. den Gouverneur, dat hij van Z.E. den minister van Koloniën bericht ontvangen had, dat H. M. de Koningin de Hr. J. H. Sprockel had benoemd tot lid van den Kolonialen Raad. Een tweede stuk bracht de mededeeling, dat de Hr. Sprockel de voorgeschreven eed had afgelegd.

Hierna wenschte de voorzitter de Hr. Lansberg den Hr. Sprockel geluk met zijn benoeming. Spr. twijfelde er niet aan of er zou een aangename samenwerking bestaan tusschen het nieuwe lid en de andere leden in den arbeid tot den bloei en welvaart van dit gewest.

De Hr. Sprockel verkreeg hierna het woord, en sprak:

De woorden, die U zoo juist tot mij gericht heeft, hebben mij recht aangenaam getroffen. Ik heb het woord gevraagd, om U mijnheer de Voorzitter mijn dank te betuigen voor die welkomstwoorden, waarmee U mij in deze vergadering heeft willen begroeten.

Met U en al de leden van dezen Raad strevende naar hetzelfde doel, n.l. de behartiging van de waarachtige belangen van dit gebiedsdeel, vertrouw ik, of beter gezegd heb ik de volle zekerheid. dat ik in Uw midden zal treffen een werkkring, veraangenaamd door prettige samenwerking tot bereiking van het door ons allen beoogde doel. Uwe hartelijke verwelkoming waarvoor ik U nogmaals dank zeg, staat mij daar borg voor.

Mijnheer de voorzitter, ik zou graag van deze gelegenheid gebruik maken om, in deze eerste openbare vergadering, die ik de eer heb, bij te wonen, mijn oprechten dank te brengen aan onze geëerbiedigde Koningin Wilhelmina voor mijn benoeming door Hare Majesteit tot een zoo verantwoordelijk ambt, het lidmaatschap van den Kolonialen Raad van Curaçao.

Naar mijn best vermogen zal ik trachten mij het vertrouwen waardig te maken, dat in mij gesteld wordt en gaarne wil ik mijn arbeid en tijd beschikbaar stellen, mijn weinige talenten aanwenden om met U, mijnheer de voorzitter, en mijne medeleden in dit wetgevend lichaam samen te werken tot welzijn van het ons allen dierbare Curaçaosche volk.

Een schrijven van den Hr. Senior deelde mede, dat hij met 1 Juli voor eenige maanden naar het buitenland is vertrokken. De voorzitter wenschte de Hr. Senior een voorspoedige overtocht, een aangenaam verblijf in het buitenland en een spoedig tot weerziens.

Z.E. de Gouverneur had verders aan de Raad doorgestuurd, met verzoek om medewerking van den Raad, een rekest van eenige winkeliers hier ter stede.

Genoemd rekest wees op de tijden der malaise, waarin ongewenschte emigranten een deloyale concurrentie aandoen aan de winkeliers hier ter stede.

Onder die emigranten bedoelden de schrijvers niet de vreemdelingen, die op normale wijze hier handel drijven, maar zij die veelal uit naburige republieken zijn weggestuurd en thans hier de markt bederven. Genoemd werd o.a. de toestand op de Ruiterkade. De winkeliers waren reeds genoodzaakt geweest tot ontslag en loonsverlagingen. Zou de huidige toestand echter voortduren, dan zouden er vele faillissementen te wachten zijn.

In een vergadering door de winkeliers gehouden, was men tot de conclusie gekomen, dat er wettelijke bepalingen zouden moeten volgen tegen de ongewenschte emigranten, waarvoor zij Z.E. om hulp verzochten.

Een tweede schrijven over hetzelfde onderwerp was van de verschillende geemployeerden in genoemde bedrijven, die allen onderschreven wat in het eerste rekest stond en ook verzochten om steun.

De Hr. de Lanoy wilde deze stukken direct naar de afdeelingen sturen, doch daar volgens de voorzitter dit niet wettelijk was, gingen ze naar de commissie der verzoekschriften.

Ten slotte volgde van Z.E. de Gouverneur de aanbieding van een ontwerp regelende de winkelsluiting.

Dit werd naar de afdeelingen verwezen.

Behandeld werden nu

1. Ontwerp-verordening tot aanwijzing van de vereenigingen, bedoeld in artikel 145. tweede lid van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

2. Ontwerp-verordening tot wijziging en aanvulling van de verordening van den 11den Maart 1918, inzake den dienst der gouvernementsgeneeskundigen.

3. Ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 32sten April 1930, tot toepasselijkverklaring van de Conventie van Genève van 19 Februari 1925 op Eucodal, Dicodid en Dilaudido (P.B. 1930 No. 28.)

4. Ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening van den 20sten Juli 1929 (P.B. 1920 No. 65), houdende vaststelling van bepalingen betreffende het opium en andere verdoovende middelen.

Deze werden allen in hun geheel aangenomen, behoudens enkel juridische verbeteringen, van Mr. de la Try Ellis.

De bioscoop en het prestige van het blanke ras in Azië.

Onder deze titel plaatst „De Rijkseenheid", een stuk, wat mutatis mutandis ook op hier van toepassing is.

Dr. Legendre, in zijn leerzaam boek „L'Asie contre l'Europe", somt ook op de bioscoop, als een van de oorzaken, waarom het blanke ras ten opzichte van de gekleurde rassen van zijn troon stort.

De cinema heeft de inheemsche massa's, met hare kinderzielen, zoo gegrepen, dat zij overal is doorgedrongen. Van de groote stad tot in de uiterste uithoeken.

Hierdoor is weder een ernstig nadeel van de Amerikaansche beschaving op de wereld neergekomen. Het zijn voornamelijk de Amerikaansche zakenmenschen geweest, die geld wilden slaan uit de emotie, uit de sensatie, dikwijls van de laagste orde, die dit euvel hebben doen verspreiden.

Dr. Legendre zegt ervan:

Deze vertooningen hadden nooit Europa of Amerika moeten verlaten, want het nieuwe Aziatische milieu, waarin zij kwamen, wordt er oneindig veel meer door gegrepen dan wij, ook in zijn zeden en vooral in zijn gevoelens jegens het blanke ras.

Dit kan men zonder moeite begrijpen.

Immers, wat vertoont men gewoonlijk? Den zelfkant van het leven.... van het leven van ons ras. Aan zijn in hooge mate gespannen oog laat men beelden voorbijgaan van speelhuisscenes, nachtgelegenheden, inbraken, moorden. treinaanslagen. Hij ziet schoone vrouwen, die, zwaar gedecolleteerd, met een revolver spelen of zich aan een ander aanbieden met een mimiek, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat. Hij ziet tot verzadigings toe schoone meisjes, met naar den schijn ingetogen gezicht en ziel, zich werpen op den jongen man, hem omarmen en zich aan zijn mond overleveren.

Deze kussen, die hij, Chinees, Hindoe of Maleier, zelf niet beoefent, brengen hem van zijn stuk, doen hem kreunen van verrassing en afgrijzen.

En voortaan zal hij die blanke vrouwen diep verachten, die hij vroeger ver boven zich waande, aan wie hij alle deugden en alle schroom toeschreef. Voor hem zijn zij voortaan niets meer dan schaamtelooze wijfjesdieren, zooals hij nimmer had kunnen voorstellen; dat is voor hem de openbaring van de „sensationeele" Amerikaansche film.

Toen ik van Japan terugkeerde, kwam ik te Saïgon, waar ik eens een bioscoop bezocht. En wat zag ik op het witte doek? „Orgieeën bij Maxim" (het bekende Parijsche restaurant). Zóó leveren wij ons aan de Anamieten over, met een schaamteloosheid, die binnen onze eigen muren zou moeten blijven.

En wat voor de blanke vrouw geldt, geldt bij de inlanders eveneens voor de heeren, die rooven, brandkasten plunderen, machinisten op locomotieven doodschieten, postwaarden stelen kortom, die door hun daden op den inlander den indruk maken van duivels, uit de boedhistische, of uit een andere hel ontsnapt.

Op deze wijze wordt in Calcutta, Singapore, Batavia, Saïgon, Kanton of Shanghai al de schande tentoongesteld van een toch zoo schoone beschaving, die zooveel eervols heeft.

Maar men moet er zich van bewust zijn, welke gevolgen deze vertooningen in Azië hebben.

De massa der inlanders, met hare zoo eenvoudige en naïve ziel, is onmachtig om den opzet van het gefilmde onderwerp te volgen.

Wat zij begrijpen, en wat hen ten sterkste beroert — vooral daar bij hen de herinnering, die door aanschouwing ontstaat, zeer sterk is —, is de brute werkelijkheid van het beeld.

Een tooneelstuk van denzelfden inhoud zou zoo goed als onschadelijk voor hen zijn, maar door de film blijft het beeld en dringt zich voor immer in hunne hersenen. En daarmede is de meening van den inlander over het blanke ras voor zijn gansche leven gevestigd. En in zijn naïviteit gaat hij gelooven, dat deze ergste zijden van ons sociale leven regel zijn en geen uitzondering; derhalve denkt hij, dat Europa, Amerika, landen zijn van bandieten en prostituées. Dàt is de droevige waarheid: hij zal de al te levende beelden, die hem geopenbaard zijn, niet meer anders kunnen uitleggen.

En zoo dringt zich de conclusie bij hem op, dat de „BESCHERMER" de machtige Heer van het blanke ras, in niets de groote zedelijke figuur is, de halfgod, dien hij zich heeft voorgesteld, en dat diens vrouw en diens dochter zich niet verheffen boven het laagste van de inlandsche maatschappij, ja, nog schaamteloozer zijn.

Dat is het onloochenbare, ellendige werk van de bioscoop in Azië en in sommige gedeelten van Afrika. En terzelfder tijd, dat de film den inlander demoraliseert, zijn ergste instincten ophitst, brengt zij aan ons ras en aan zijn gezag den hardsten slag toe, die dezen kon treffen, daar zij den weg heeft gebaand aan het communisme, aan de gezanten van Moskou. Opstanden braken uit in Insulinde; de moorden op Nederlanders worden er veelvuldig, terwijl wij in China de tragedie van Nanking gehad hebben: moorden op Europeanen, verkrachting van Amerikaansche vrouwen, en nog zeer onlangs de verminking van een groot aantal missionarissen en zendelingen in de binnenlanden..... In Britsch-Indië ook is de toestand ernstig.

Wanneer de eerbied voor den Europeaan ongeschonden ware gebleven bij den inlander, zouden de predikers van Moskou vergeefsche moeite hebben gedaan. Geen ernstige verwikkelingen zouden in de nabije toekomst dreigen.

De bioscoop, dat is de groote bezoedeling van Azië, die geduld wordt door blinden en zwakken. De waarheid gebiedt, het ronduit te zeggen: de films zijn bijna alle Amerikaansch. Zij waren" „sensational" die films! Zeggen wij maar liever: bederf brengend en ontwrichtend. Maar het schijnt, dat het "make money" alles bedekt, alles verontschuldigt. In ieder geval hebben de regeeringen het laten begaan, zonder begrepen of voorzien te hebben.

En wat den Volkenbond betreft, deze heeft zich bewogen op de opium, maar hij liet 800 millioenen zielen vergiftigen door de bioscoop.

Tot zoover Dr. Legendre.

Het is fiksch gezegd, maar het mag wel eens gehoord worden.

Ook hier kan men zijn voordeel er mee doen.

BERICHTEN.

Mgr Verriet naar Aruba

Op Maandag 11 Juli des morgens 11 uur vertrekt met het S.S. El Libertador naar Aruba Mgr. P. I. Verriet in gezelschap van zijn secretaris Pater Wahlen. Mgr zal daar 's middags plechtig ontvangen worden.

We ontvingen daarover onderstaand program:

Maandag 11 Juli 1932.

1e. 8 uur A.M. Klokluiden van alle R. K. Kerken.
2e. 4 uur P.M. Aankomst van Z. H. Excell. op Aruba.
Het Comité begroet Z. H. Excell. aan boord.
Het Comité brengt Z. H. Excell. aan wal.
Feestelijke geleide van Z. H. Excell. naar de R. K. Kerk van Oranjestad, langs versierde straten. (Langs Kazerne-plein, Schoolstraat, Oranjestraat, Nassaustraat, Hendrikstraat
3e. 4½ uur P.M.
Plechtige ontvangst en officieele kerkelijke huldiging in de R. K. Kerk van Oranjestad.
4e. 8 uur P.M.
Muziekuitvoering op het Kerkplein.

Dinsdag 12 Juli 1932.

1e. 9½ uur — 10 uur A.M.
Officieele staande receptie.
2e. 10 uur A.M.
Kinderaubade der beide Kath. Scholen van Oranjestad.
3e. 10½ uur A. M. — 12 uur A.M.
Algemeene receptie.

Het Comité.
Pres. S. Q. Oduber
Secr. José Maduro

Mgr. Verriet zal het H. Vormsel toedienen op de volgende dagen.
Dinsdag, Oranjestad.
Woensdag, S. Nicolaas.
Vrijdag, Sabaneta.
Zaterdag, S. Cruz.
Maandag, Noord.

Mgr. Verriet zal Woensdag 20 Juli weer op Curaçao terugkeeren.

Vanaf 11 Juli tot 21 Juli zal hij dus geen audientie verleenen.

Voor dringende zaken kan men zich wenden tot den Hoog. Eerw. Pater M. van den Elzen, pastorie Otrabanda.

Gouden Jubilee.

Heden viert Mere M. Theodorique, de bekende directrice van het pensionaat Welgelegen den dag waarop zij voor 50 jaren hare geloften aflegde in de Congregatie van Roosendaal. In 1861 te Amsterdam geboren, trad zij op 24 Juni 1880 in het klooster.

Op 13 October 1894 kwam ze op Curacao, waar ze achtereenvolgens werkzaam was in het St. Martinusgesticht, op Pietermaai en op Welgelegen, in 1909 werd ze directrice van het Pensionaat.

Vooral in deze laatste functie heeft ze veel goed gedaan onder de talrijke leerlingen die in de loop der jaren de klassen van het Pensionaat hebben doorloopen. Maar ook de oudleerlingen van de stadsscholen zijn Mere Theodorique nog niet vergeten. Door haar goedheid en opgewektheid heeft ze echter ook talrijke vrienden gemaakt onder de bezoekers van het College Welgelegen, zoodat het haar zeker vandaag niet aan belangstelling zal ontbreken.

We vestigen nog de aandacht op de advertentie dat de receptie niet is Zaterdag, maar Zondag van 10—12.

Onze besten wenschen aan de sympathieke jubilaresse.

Schoolvereeniging Negropont.

Maandag hadden te Emmastad de openbare lessen plaats van genoemde school.

Er was veel belangstelling voor de verschillende schoolvakken, waaronder ook zwemmen en gymnastiek.

Onze gelukwenschen aan onderwijzers en leerlingen voor de behaalde successen, en aan het bestuur voor de vriendelijke uitnoodiging.

Louis Bazen ✠

Men schrijft ons:

Zaterdag j.l. des n.m. 3½ uur werd op het Militair kerkhof alhier ter aarde besteld de politie militair Louis Bazen van uit het St. Elisabeth gesticht. Bij aankomst stonden daar in opwachting de kapt. Commandant Antheunissen, Luit. der politie Molenbrugge, de Luitenant der Mariniers. Officier van gezh. Dr. Aars en een Luitenant de van HMs Van Nes en Z.E.H. Procureur Generaal Mr. v. Dijk. Toen het stoffelijk overschot in den groeve was nedergelaten sprak de kapitein Commandant een zeer treffend woord kenschetste de overledene als een braaf Militair en gaf ook blijk van deelneming voor zijn ouders in Holland om hun zoon zoo jong nimmer weder te zien.

Heel veel belangstelling van publiek was aanwezig, ook een deputatie van de V. Nes, en het korps Mariniers en de verdere Militaire politietroepen. Met zeer veel eer is de overledene grafwaarts gedragen. Moge dit voor zijn diepbetreurde ouders een troost zijn dat hun zoon op eervolle militaire wijze door vrienden en bekenden laatste eer eer is bewezen.

Britsch-Indiers naar Curacao.

In de Amigoe van de vorige week stond:

We lazen in de Surinamer dat met de Stuyvesant twee Britschindische families naar Curaçao zijn vertrokken om er den tuinbouw te gaan oefenen.

Hun overkomst en vestiging vinden plaats met steun van het Curacaosch Gouvernement, dat door bemiddeling van den heer Jainundusingh de zaak regelde.

Vertrokken zijn een gehuwd Britsch Indiër en diens gehuwde zoon, beiden met gezin, in totaal zes personen, afkomstig van het Land van Beekhuizen, waar zij als landbouwers waren gevestigd.

Slaagt de proef der uitzending dan zullen er waarschijnlijk meer gezinnen worden aangevraagd.

Nader vernamen we, dat wat genoemd blad „De Surinamer" in de laatste drie regels schrijft, niet op goede inlichtingen steunt.

Er bestaan geen plannen om meerdere gezinnen te laten uitkomen, maar de bedoeling is, aan de Curacaoenaars, door deze personen te laten leeren, wat er hier op landbouwgebied bereikt kan worden.

Ook ligt in het voornemen om zoo noodig later landbouw onderricht door genoemde personen te laten geven.

Veertigurengebed H. Familiekerk.

Morgen is het de plechtige sluiting van het aanbiddingsfeest in de H. Familiekerk.

Het program van de feestdag van morgen is:

Om 4 uur H. Mis voor de vrouwen met algemeene H. Communie.

Om 5 uur H. Mis voor de mannen met algemeene H. Communie.

Om 7 uur H. Mis voor de kinderen met algemeene H. Communie.

Om 9 uur Pontificale Hoogmis. Voor de Hoogmis zal Monseigneur plechtig vanaf de Roode Weg worden ingehaald.

Van 11 uur 1 uur 's middags algemeene aanbidding der mannen.

Om 3 uur algemeene aanbidding der kinderen.

Om half 7 Pontificaal Lof met feestpredikatie en processie.

Een goede vangst.

Onder dit hoofd hebben we de vorige week vermeld:

Door de Recherche is deze week een vrouwspersoon F. genaamd, wonende Berg Ararat aangehouden en voorgeleid wegens onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde.

Genoemde vrouw is een vreemdelinge, en iemand waar de politie reeds lang op loerde.

Verordeling en uitzetting zullen nu wel volgen, waardoor ook aan andere praktijken een eind gemaakt zal zijn.

Dit bericht dient in echter zoover aangevuld te worden: dat genoemde vrouw, *wegens verschillende strafbare feiten* in preventieve hechtenis is gesteld.

Nieuwe Onderwijzeres.

Bij de familie is bericht ontvangen, dat Mej. Helena Löwenthal in Nederland geslaagd is voor onderwijzeres acte L. O.

Onze gelukwenschen aan geslaagde en familie.

Mej. Löwenthal zal op 1 Aug. met het S. S. Costa Rica op Curaçao aankomen.

Oneerlijke concurrentie.

Deze week is aan den Kolonialen Raad aangeboden een ontwerp van een winkelsluiting verordening, waarop we volgende week nog nader zullen terugkomen.

We hopen dat hiermede de eerste stap is gezet op den weg tot het weren van de oneerlijke concurrentie, en dat door de verordening deze winkeliers niet langer meer door den onwil en den concurrentiegeest van enkelen, een welverdiende rust en een behoorlijke vrijheid onthouden wordt.

Vast staat, dat een verplicht sluitingsuur van winkels wenschelijk en noodzakelijk is in het belang van het algemeen, van den middenstander en van zijn personeel.

Door Z. E. den Gouverneur is echter in dezelfde raadszitting de aandacht gevraagd voor het rekest, dat aan Z.E. gestuurd is, om wettelijke bescherming te geven aan de venters.

Gouverneur en Raad, we konden het merken, staan zeer sympathiek tegenover het rekest, wat dan ook zijn uitwerking wel niet missen zal.

Wat is de zaak?

Eenerzijds staat de belastingen betalende gezeten winkelier.

Anderzijds staat de straatvenster zonder lasten, zonder te bewaren naam, want hij heeft er meestal geen voor het publiek, zonder kosten, voor voor een prikje veelal waren verkoopende van duisteren herkomst en verdachte kwaliteit.

Het is meestal een vreemdeling, die lacht om onze naïviteit, welke hem de gelegenheid biedt, den eigen landgaat, eene onweerstaanbare concurrentie aan te doen.

Het Gouvernement kan hier beschermend optreden ten profijte van eigen burgers, zonder ten aanzien van vreemde kramers aan de billijkheid of de wet te kort te doen.

Venten is niet noodzakelijk of nuttig, noch voor het individu, noch voor den gemeenschap. We hebben er reeds eerder in dit blad op gewezen, en we hopen dat spoedig aan de ongewenschte toestanden, waarop door het het rekest gewezen is, een einde moge komen.

Bezuiniging bij het Gouvernement.

De Gouvernementsmiddelen over de eerste helft van 1932 hebben een belangrijk bedrag minder opgebracht dan de raming.

Perspectieven die op een verbetering der toestand wijzen zijn er thans niet. De „roze wolken" waarvan bij de begrootingsdebatten in April nog werd gesproken (Bedoeld werd waarschijnlijk de mogelijke uitbreiding der raffinaderij op Aruba) schijnen ook thans te ontbreken.

In een bespreking welke Z.E. de Gouverneur kort geleden met verschillende bestuurs afdeelingen heeft gehouden, is dan ook op sterke bezuiniging aangedrongen.

Deze week zijn reeds eenige ontslagen uit Gouvernementsdienst gevolgd.

Ook deze week hebben weder besprekingen plaats gehad.

Altaarwijding.

Woensdagmorgen consacreerde Mgr. VERRIET, met assistentie van de Paters van Pietermaai, het nieuwe altaar in de kapel der Fraters van het Ant. Albertushuis op Pietermaai.

Goede reis.

Met het S. S. Orinoco vertrok naar Europa de Hr. Edwin Senior, lid van den Kolonialen Raad.

POLITIEBERICHTEN
Aangekomen en vertrokken passagiers gedurende de maand Juni 1932

Aangekomen	929
Vertrokken	867
Transito	1242
Verstekelingen	2
Uitgezet	17
Verwijderd	17
Geweigerd	25

Ingetrokken rijbewijzen gedurende Juni 1932.

A. A. Lareyna ingaande 19 Juni 1932 voor 6 maanden.

Gevonden Voorwerpen

1 broche; 1 doos, inhoudende 12 nieuwe jongenspakjes; 1 vulpen, zwarte kleur, merk Parker; papegaai.

Terug te bekomen Hoofdbureau van Politie, Fort Amsterdam.

In dank ontvangen

Van de K. N. S. M. de tijdtafels van de Colonlijn en de lijn Curacao-Antillen.

Regeling pakketpost op Curacao.

We lezen in een verslag van de openbare vergadering van 14 Juni van de Kamer van koophandel te Rotterdam:

Naar aanleiding van een klacht, die de Kamer heeft bereikt over het bewaarloon, dat door de Surinaamsche en Curaçaosche postadministraties in rekening wordt gebracht op postpakketten, welke daar te lande niet binnen vijf dagen na aankomst door geadresseerden in ontvangst worden genomen, wordt voorgesteld een brief tot den minister van Koloniën te richten.

De heer VAN DOORN pleit voor algeheele wijstelling, althans een nog meer afdoende vermindering.

De VOORZITTER meent er niet op aan te moeten dringen, dat diensten absoluut onbetaald blijven.

De heer STOKWIJK geeft aan, dat een vergelijking ten deze ontbreekt tusschen West en Oost-Indië.

De heer GELDERMALSEN acht deze vergelijking onjuist.

Het voorstel—van Doorn—Stokwijk wordt verworpen.

Tot afzending wordt besloten.

Regeling van den pakketpostdienst in Curaçao.

Uit den handel heeft onze Kamer een klacht bereikt met betrekking tot de in Curaçao en Suriname bestaande bepalingen, volgens welke bewaarloon wordt geheven voor alle postpakketten, welke niet binnen 5 dagen na aankomst door geadresseerden in ontvangst zijn genomen. Deze kosten bedragen 10 cent per dag met een minimum van f 0.25 en een maximum van f 1.50. Binnen drie weken na aankomst van een niet afgehaalde zending valt daarop dus een bewaarloon, dat het dubbele bedraagt van de verzendkosten van een postpakket van 1 K.G. van Nederland naar Curaçao of Suriname (vracht: f 0.70).

Uit het bovenstaande blijkt naar onze meening ondubbelzinnig, dat de tegenwoordige regeling zeer onbevredigend is. Geadresseerden of afzenders, die zich niet één verzuim te verwijten hebben, worden onredelijk zwaar belast. Onze Kamer vertrouwt, dat Uwe Excellentie in dezen voor onzen uitvoer toch reeds moeilijken tijd de in Curacao en Suriname bestaande regeling met onze Kamer onhoudbaar zal achten en wel het noodige zal willen verrichten ter verkrijging van afdoende veruiming van den termijn van kostelooze bewaring.

Officieele berichten.

De Heer Pascual Flores is benoemd tot tijd. hulpbrievenbesteller alhier.

Nieuwe Directeur Krankzinnigen- en Melaatschengesticht.

De Heer R. J. C. Wahlen is op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Directeur van het Krankzinnigen- en Melaatschengesticht alhier onder dankbetuiging voor de door hem aan den Lande bewezen diensten en de Heer H. A. B. Hulsman is als zoodanig benoemd.

De Dietse Spelers.

Na hun reis naar Aruba, waar het Nederlandsch-tooneelgezelschap veel succes geoogst heeft, traden de Dietse Spelers Zaterdagavond weer op in de Stadschouwburg hier, met een repetitie van D„e medailles." Het was een voorstelling, waarvoor de groep van het A.N.V. gereduceerde prijzen had vastgesteld, om ook het groote publiek gelegenheid te geven tot het bijwonen van deze tooneelvoorstellingen.

En hiermede is men zeker geslaagd, voor drie kwart ongeveer was de zaal Zaterdagavond bezet.

Zondag daarop had de première plaats van „De Schok" een kluchtig spel in drie bedrijven en vier tafereelen van Mac Larricson, in Nederlandsche bewerking van Willem van der Veer.

We lieten ons vertellen, dat dit stuk in Londen en New-York maanden lang uitverkochte zalen had. Voor ons echter was het stuk een teleurstelling. Een klucht moet vlot gespeeld worden. De spelers moeten daarbij zoo in hun rol zijn, dat hun eigen spel daar nog meer kleur en verve aan geeft, dan auteur en regisseur. We hebben dat Zondag avond gemist.

Onder de pauze na het tweede bedrijf hoorden we dan ook algemeen: „Wat er nu komt, moet al heel wat zijn, wil de avond nog goed worden."

We kregen daarna de slaapkamerscene, onzes inziens niet erg gelukkig, waaronder wel meer gelachen werd, maar het sloeg toch niet in, evenmin als het laatste bedrijf.

Toch willen we niet te kort doen aan de verdienstelijke passages, en uitbeelding van rollen in sommige gedeelten van het stuk.

Ook de spelers zelf waren over het spel van Zondag niet tevreden, waarom dan ook de verwisseling der avonden van Woensdag en Vrijdag heeft plaats gehad.

Gaarne ook willen we een excuus zoeken in het plotselinge, op het laatste oogenblik ongesteld worden van Kommer Kleyn, waardoor het gezelschap erg gedupeerd werd.

De avond van Woensdag, waarbij de opvoering van de Schok weer tegen gereduceerde prijzen gegeven werd, was van meer succes.

Het bezoek echter was minder als Zaterdag.

De avond van gisteren echter (een verslag daarover konden we niet meer plaatsen) met het te goeder naam bekend staande, en veel gespeelde „Als je maar een verleden hebt" zal wel veel goed maken. en dan zeggen we: einde goed alles goed.

Koffie.

Van de „Empresa Holandia" de firma E. & G. Martijn, ontvingen we twee monsterpakjes, met het volgende begeleidend schrijven:

Heel Curaçao drinkt koffie merk „LEON" of „CORONA", daar ze bereid zijn, om aan de meest eischende smaken te voldoen. Bekroond door de TORNEO BOLIVARIANO DE POPULARIDAD PARA LA INDUSTRIA Y EL COMERCIO TE Caracas (Venezuela) op den 17 den December 1930, met GOUDEN MEDAILLE en EERE DIPLOMA.

Neem een proef met het monster dat de brenger U zal overhandigen en U zult voortaan geen andere merken gebruiken.

Aanbevelend,
EMPRESA HOLANDIA.

Snelle dienst Nederland-Curacao.

We lezen in de Residentiebode van 15 Juni, de benoeming van J. H. Sprockel tot lid van den Kolonialen Raad.

Op 24 Juni werd het bericht hier officieel bekend.

Regenval Juni 1932.

Aruba		16 5 mM.
Bonaire	Kralendijk	30.9 mM.
	Rincon	47.3 mM.
St. Martin		71.7 mM.
Saba		59. mM.
St. Eustatius		121. mM.

De Waterleiding op Aruba.

Uit La Prensa nemen we over de rede, welke de directeur der Landswatervoorziening de Hr. J. R. Beaujon hield bij de opening van deze voor ons zustereiland zoo belangrijke instelling.

Het is voorwaar een zeer sympathiek idee van onzen Gezaghebber om dezen dag niet ongemerkt te laten voorbijgaan. Door uitnoodiging en bekendmaking heeft de heer Wagemaker gezorgd, dat iedereen in de gelegenheid kan zijn deze officieele opening van de waterleiding bij te wonen.

Ik dank den Gezaghebber mijn dank hiervoor en heet U allen welkom hier.

Dames en Heeren:

Zoowat een jaar geleden heeft het Bestuur na een korte studieperiode, de noodzakelijkheid ingezien om het watervoorzienings - vraagstuk alhier te verbeteren en eene zoodanige oplossing daaraan te geven, dat de uit te voeren werken op de meest doelmatige wijze worden uitgevoerd, opdat betrouwbaarheid in de kwaliteit van het water en zekerheid in he bedrijf kan worden verkregen.

Naast de gedachte om de misere van watergebrek in tijden van langdurige droogte, welke het cardinale punt van het probleem is, te bestrijden, heeft ook het inzicht in de economische hygienische en cultureele beteekenis van deze verbetering voor de samenleving alhier, de bemoeiingen van het Gouvernement versterkt, om niet zoo nauw te letten op de groote uitgaven en terugkeerende lasten, welke dit werk met zich medebrengt en werd toen het plan vastgesteld.

De samenwerking tusschen den Kolonialen Raad en het Hoofdbestuur op Curaçao, mede de medewerking van het plaatselijk bestuur van dit eiland, heeft het mogelijk gemaakt, dat zonder tijdverlies de hand aan het werk werd gezet.

Aan dezen goeden wil om de volkshygiene te bevorderen is de snelle verwezenlijking van het plan te danken.

Even een jaar is verloopen en heden is de dag reeds aangebroken, waarop het niet meer noodig is de bewoners van Oranjestad naar putten of naar regenbakken te laten loopen, zonder zekerheid te hebben voldoende en betrouwbaar huishoudwater te krijgen.

Een plicht is het daarom in de eerste plaats onze erkentelijkheid te betuigen aan Bestuur en Raad voor de betoonde diligentie in deze aangelegenheid.

In vergelijking met andere kleine plaatsen hebben wij zeker met dezen stap reeds veel bereikt, maar dit is pas een begin van al wat nog in de toekomst, op dit gebied zal kunnen worden gedaan op dit eiland. Veel arbeid, kosten en volharding zullen er noodig zijn om ook op de andere deelen van ons eiland de watervoorziening op peil te brengen, waarop die recht heeft. Deze laatste loodjes zullen zeker het zwaarst blijken te wegen. Hiervoor is volledige medewerking van allen noodig. De belangstelling van Zijne Excellentie Gouverneur van Slobbe om groote en nuttige werken op dit eiland tot stand te brengen de vooruitstrevende geest van onzen Gezaghebber is een waarborg dat nog vele verbeteringen kunnen worden verwacht, maar dit is toekomst-muziek, laat ons daarom bij het reeds bereikte blijven.

Wij zijn hier gekomen om de officieele opening van dezen nieuwen tak van dienst bij te wonen, waarna een ieder huiswaarts keerende, het vreugdegevoel zal hebben, dat Aruba nu ook zijn waterleiding heeft gekregen.

Vergun mij echter alvorens tot dat gedeelte van deze samenkomst wordt overgegaan, van dezen gelegenheid gebruikt te maken om uiting te geven aan enkele gedachten, welke mij bezielen naar aanleiding van deze gebeurtenis.

In de eerste plaats als ik mijne gedachten in het verleden laat teruggaan, dan komt mij voor den geest wijlen de heer Eman, die steeds energieke pogingen deed, die moeite nog kosten spaarde om ideeën uit te werken en plannen uit te voeren, welke Aruba in de rij der vooruitstrevende eilanden moest brengen.

Ook voor een waterleiding, dacht hij, dat Aruba rijp was een dertigtal jaren geleden. Veel illusie had hij toen bij het verkrijgen van het recht voor den aanleg eener waterleiding. Het had niet lang duurd of buizen doorkruisten de voornaamste straten en in de meeste huizen draaide men aan de waterleiding.

Maar och, wat jammer. De opzet was te primitief, de exploitatie moeilijkheden waren te veel, de technische hulp te weinig.

De kiemen van mislukking sluimerden al reeds bij den aanleg ten gevolge van toen heerschende toestanden en omstandigheden.

Opgewekt kampte de heer Eman tegen de moeilijkheden, vol hoop op verbeteren, totdat hij stierf. Optimistisch gestemd zette Mevr. Eman de exploitatie nog voort, maar alles was vruchteloos.

Na enkele jaren van een kwijnend bestaan is deze waterleiding moeten worden opgegeven.

Neen, Aruba is niet zoo achterlijk geweest, dat het pas nu een waterleiding krijgt. De weelde van een tapkraan van de waterleiding in huis, hebben de bewoners van Oranjestad reeds een kwart eeuw geleden gekend, hoe gebrekkig de dienst ook mocht zijn geweest. De oude waterleiding had als drijfveer, ideaal, illusie, romantiek gepaard met koopmansgeest.

De nieuwe waterleiding is geboren uit plicht van het bestuur tegenover de bevolking. Heeft ten doel bevordering van de volksgezondheid, aanbrenging van geriefelijkheden voor de huismoeders. De financieele kant van de exploitatie speelde toen en is ook nu voor deze waterleiding van overwegend belang voor den goeden gang van zaken.

Laat ons hopen dat met de volle medewerking van de bewoners van Oranjestad, de landswaterleiding, die op de meest moderne wijze is ingericht, geen lastpost zal zijn voor de begrooting van Aruba.

Niets op de wereld is onontbeerlijker dan water. Zonder water, het meest essentieele voor alle levende wezens, dier en plant is de het leven niet denkbaar, daarom moet in deze dorre streken de aanblik op overvloedig water een mensch verheugen.

Wij hebben leeren inzien, hoe moeilijk het is op onze betrekkelijk regenarme eilanden aan goed water te komen; wij zijn doordrongen van het idee, dat zonder aanwending van dure werken, de beschikking over groote hoeveelheid goed drinkwater niet mogelijk is. Met recht moeten wij ons daarom heden verheugen, met het verkrijgen dezer nieuwe waterbron.

In de oudheid beschouwde men het water als een bijzondere gave der goden. Zij zagen in hunne verbeelding goddelijke wezens in het stroomend bronwater. Het was een soort vereering.

Hoe blijdmoedig en dankbaar voelt de Arubaan zich ook niet telkenmale als het hemelwater bij groote regenbuien in rooien zoo krachtig stroomt. Onbeschrijfelijk is de vreugde en pret van oud en jong. Iedereen verheugt zich op zulke dagen. Ik heb meegemaakt in mijn jeugd aan die uitingen van blijdschap, die gewoonte welke nog leeft in de harten van elk rechtgeaard Arubaan. Ook hier lijkt het soms een gevoel van vereering en dankbaarheid uit een quasi-godsdienstig oogpunt.

Ik wensch verder van deze gelegenheid gebruik te maken, om aan allen die hunnen medewerking hebben verleend bij de uitvoering van dit werk mijn dank te betuigen. In het bijzonder aan de heeren Directeuren en personeel van Eagle en de Lago, die steeds zoo bereidwillig waren om hunne diensten te verleenen. Aan de firma Dijckerhoff en Widmann of beter gezegd aan Ir. Stokman voor de prettige samenwerking bij den bouw van onze ultra moderne gewapend beton reservoirs.

Aan den Directeur der Openbare Werken, ir. Meyer en den heer van der Heyde.

Aan het personeel van de waterleiding moet ik last but not least mijne tevredenheid betuigen, in het bijzonder den heer van Stuivenberg en den heer van Beveren.

Een enkel woord aan het adres van de firma Wheir te Glasgow is zeker ook een plicht en ik wil daarom de heer Douglas, vertegenwoordigende deze firma, in zijn landstaal toespreken:

Hoogedelgestrenge Heer Gezaghebber;

De distillatie inrichting voor deze waterleiding ter voorziening van gedistilleerd zeewater als drink- en huishoudwater is op dit oogenblik in bedrijf, het reservoir en de buisleidingen voor de distributie van het water kan in gebruik worden genomen, aansluitingen voor dienstleidingen naar de woningen in Oranjestad kunnen vanaf heden worden aangelegd, met het oog hierop verzoek ik U daarom ons de eer te doen het doel van onze komst hier te volbrengen en de waterleiding officieel geopend te willen verklaren.

Het open doen dezer kraan, die dit fonteintje in werking zal stellen, is een deel van de plechtigheid om deze heugelijken dag te memoreeren. Mag ik verzoeken, dat een teere vrouwen hand deze lintjes, die de kraan nog verzegeld houden afknipt en dat U hierdoor de keuze laat vallen op Mevrouw Wagemaker, die ons met haar tegenwoordigheid vereert.

Opening nieuwe militaireSportterein

Een aantal officieele personen was gisteren namiddag voor deze gelegenheid uitgenoodigd. Behalve Z. E. de Gouverneur merkten we op de Procureur Generaal, de Commandanten en officieren van de land- en zeemacht, vertegenwoordigers van de verschillende sportorganisaties, de pers en tal van anderen.

Kapitein Ravelli sprak een woord van welkom toe aan allen.

Ongeveer drie jaar geleden, aldus Spr. kwam de Marine hier en een van de eerste dingen wat men zocht, was de beoefening der Sport. Door de Sportclub Asiento werd hem met open armen ontvangen. Hun terreinen en zwemgelegenheden werden welwillend aangeboden. Ook de C. V. B. gaf steun en medewerking. Spr. brengt daarvoor dank, alhoewel hij dit niet bedoelt als een afscheid, maar hij blijft hopen op samenwerking.

Eerst bleven de Mariniers tijdelijk op Rio Canario, maar toen ze vaste bewoners werden in de stad ging men ook hier op zoek naar een gelegenheid tot ontspanning en sport.

Men zag de mogelijkheid om hier

VERPLAATSING BEVOLKINGSREGISTER

Met ingang van Maandag 11 Juli zal het Bevolkingsregister gevestigd zijn:

SECRETARIE tegenover Koloniaal Ontvanger Fort Amsterdam

In verband met deze verplaatsing is het Bureau op **Zondag 10 Juli gesloten.**

De Gouvernements-Secretaris.

op het Rif een terrein te krijgen, en de kapitein ging naar de Gouverneur. Bekend met dien warm kloppend hart voor militair en sport, was deze eerste stap gemakkelijk. Een tweede stap werd gedaan bij O. W. En de verdere stappen hebben de Mariniers gedaan.

Dit nieuwe sportterrein is voor Spreker het mooiste van alle bestaande, omdat dit gemaakt is door de Mariniers met inspanning en met den goeden geest, die blijde soldaten noodig is.

Spr. hoopt dat ook de Marine dat terrein zoo mooi zal vinden en in den goeden geest de sport te zullen beoefenen.

Aan deze inwijding heeft Kap. Ravelli bijzonder nadruk willen geven, om hen te danken die hier leiding gaven en het werk uitvoerden.

Verder heeft hij ook aan de militairen willen doen zien de belangstelling, die velen hebben voor de sportbeweging.

Spr. sloot met de hoop, dat deze opening een begin mocht zijn van een opgewekte sportbeoefening.

Hierna sprak Gouverneur van Slobbe om dank te brengen aan het initiatief van kapitein Ravelli. Spr. wilde dit niet doen om het werk der Mariniers te verkleinen, want al was er ook hulp van het Gouvernement, het hoofdwerk is door U geschied.

Wat men met moeite krijgt aldus de Gouverneur heeft meer waarde.

Spr. hoopt dat dit tot uiting moge komen bij het gebruik van dit terrein.

Z.E. herinnerde verder nog aan de mogelijkheid tot het verkrijgen van het vaardigheidsdiploma van het Nederl. Ol. Comité.

De medaille daaraan verbonden zal niet alleen uw uniform sieren, maar is een bewijs dat de drager als militair meer bruikbaar is en een man van energie.

Spr. hoopt dat van dit veld zal geprofiteerd worden, of op de eerste plaats door de mariniers, wier aanwezigheid op Curaçao hij op hoogen prijs stelt.

Hierna werd een voetbalwedstrijd gespeeld tusschen een elftal Mariniers en Van Nes, opgeluisterd door de muziek van Scherpenheuvel.

Ongeluk.

Gisterenavond is in het hospitaal binnengebracht zekere B.S. van Santa Cruz, die op San Nicolaas aan het jagen was. Bij het neerzetten van het geweer op den grond, ging het schot af en trof hem in de borst, waar het een groote brandwonde maakte. Waarschijnlijk zijn de longtoppen geraakt. De toestand is niet levensgevaarlijk.

De Dietse Spelers op Aruba.

Uit Aruba mocht Ir. J. de Pril, voorzitter van de groep Antillen A. N. V. het volgende schrijven ontvangen.

Enkele dagen voor de „Dietse spelers" in ons midden waren, vernam ik uit den mond van een vooraanstaand Arubiaan, dat somigen zijner landgenooten de vraag hadden opgeworpen: „Hollandsche tooneelspelers, kan dat wel wat zijn!" „en ik kreeg daarbij den indruk, dat hij zelf ook zoo dacht. De woede welke dan opkomt uiten wij bijna niet meer in deze landen waar door velen haast alles van het Moederland bij voorbaat wordt veroordeeld.

Doch de Dietse spelers kwamen, speelden en nemen de overwinning mede van het eiland Aruba, waar tevoren nog nimmer een Hollandsche tooneelspeler een voet heeft gezet.

Vele Arubanen betreuren nu, dat zij den tweeden avond niet naar het theater zijn gegaan om de opvoering van „De dienstknecht in het huis" bij te wonen. Indien dat stuk den eersten avond ware opgevoerd, zou den tweeden avond de zaal ook flink bezet zijn geweest. De kwestie is n.l., dat de opvoering van „de medailles van een oude vrouw" bij het Arubaansche publiek (en misschien ook wel bij een deel van het Nederlandsch) minder is ingeslagen, minder is begrepen, omdat het onderwerp niet voor hen sprak, in het geheel minder actueel was. Dit is een punt waar in de toekomst wel rekening meegehouden mag worden.

Echter is de komst der spelers naar Aruba een succes geweest en wij mogen met voldoening op deze dagen terugzien, temeer daar hun aanwezigheid *in alle opzichten* een première was.

Natuurlijk waren er technische moeilijkheden, zooals het décor, en de geringe speelruimte, maar het spel van onze spelers — zonder uitzondering — heeft dat doen vergeten, zij hebben dat gegeven wat wij vooralles noodig hadden — hun kunst! Wij hebben mogen genieten van hun heerlijk spel — wat voor velen wellicht een openbaring zal zijn geweest — en daarbij komen — in Aruba althans — technische bezwaren op den achtergrond. Wij wisten dat vooruit en de heer van der Veer zal dat wel willen vergeven.

Zijn taak is volbracht door de uitingen van zijn mooie kunst, van hem en al zijne medesprekers hier te hebben gebracht en wij zijn dankbaar.

Na afloop der eerste voorstelling is op voorstel van Willem van der Veer staande spontaan het Wilhelmus gezongen, nadat den spelers bloemen en hulde waren gebracht, den eersten avond bij monde van Dr. Dussenbroek, den tweeden avond door den Heer Wagemaker. Het waren schoone avonden en wij vergaten onze vermoeidheid.

Toen wij wisten dat de komst der spelers een feit was geworden, is terstond een commissie gevormd, bestaande uit de heeren:

I. Wagemaker, J. G. Eman, Dr. A. F. Dussenbroek, H. A. Hessling en Mr. B. Duetz. Allen hebben het hunne bijgedragen om deze dagen te doen slagen, doch in het bijzonder moet ik U vermelden den heer J. G. Eman, die voor een uitstekende tooneelverlichting heeft doen zorgdragen en zooals ik U reeds eerder schreef, den heer Edward de Veer, die belangeloos zijn gebouw ter beschikking heeft gesteld. Die werd dan ook speciaal vermeld door Dr. Dussenbroek bij zijn eerste rede, waarbij hij tevens gewag maakte van ondergeteekende als „impressario".

Na afloop der eerste voorstelling hebben de artisten en de commissie met hun dames zich vereenigd in het hotel „Miramar", waar het nog enkele uren gezellig is toegegaan.

Na beëindiging van den tweeden avond zijn de spelers, de commissie met hun dames en eenige genoodigden naar het clubhuis van de Arend Petroleum Mij gereden, waar men een diep gat in den nacht heeft geslagen onder champagne, muziek en dans. Hier bleek de Curaçaosche bankier de heer Alex Curiel een gastheer te zijn, die de kunst verstaat om de stemming er in te brengen en in te houden. Immers het was bijna tijd om aan boord te gaan, toen wij naar huis gingen.

Aan het slot van de tweede voorstelling heeft Willem van der Veer bij zijn dankwoord de belofte gedaan het volgend jaar hier een week te komen en drie of vier voorstellingen te geven. En belofte maakt schuld.

Dat is ons succes en dank ik U nogmaals voor alle medewerking welke U in deze waarlijk nationale zaak hebt willen verleenen.

Nog zij vermeld, dat den tweeden dag 's morgens een autorit over het eiland is gemaakt door artisten met commissie en dames, terwijl een lunch is aangeboden in het clubhuis van de Pan-Am.

Uit deze gegevens zult U wel een verslagje willen doen samenstellen voor de Amigoe, waarin wel reeds gestaan heeft dat de Dietse spelers naar Aruba zijn gegaan en waarin dus ook het resultaat van dien tocht dient te worden gelezen. w. g. H. A. Hessling.

Buitenlandsch overzicht.

De aandacht der wereld blijft nog steeds gevestigd op **LAUSANNE**. Duitschland en Frankrijk kunnen maar niet tot overeenstemming komen omtrent de herstelbetalingen. Duitschland die aanvankelijk niets wilde betalen heeft ten slotte aangeboden 2600 millioen mark. Frankrijk blijft echter staan op 4200 millioen. De moeilijkheden tusschen Italie en Engeland omtrent de oorlogschulden zijn opgelost.

PORTUGAL heeft zijn ex-koning Manuel verloren. Die na sinds 1910 uit Portugal verbannen te zijn, in Engeland dezer dagen plotseling gestorven is.

Manuel II volgde in 1908 zijn vader Karel I op, die op een rijtoer door Lissabon, was neergeschoten. In 1910 werd hij zelf verrast door een militaire opstand van vloot en leger, waarbij de monarchale officieren vermoord werden en het koninklijk paleis beschoten. Zonder tegenstand nam Manuel met zijn gezin toen de wijk naar Gibraltar en verbleef sindsdien in Engeland.

In de **VER. STATEN** is Roosevelt gekozen tot candidaat der democraten voor het a.s. presidentschap. Deze week werd daar gevierd het 150 jaar bestaan der republiek, met een resultaat van 240 dooden en honderden gewonden, meestal ten gevolge van verkeers- en vuurwerkongelukken.

Aankomst en vertrek der schepen in de week van 10—16 Juli 1932.

S.S.	Aank	Van	Vertr.	Naar
Falcon	10	Maracaibo	10	New-York
Colombie	10	Cristobal	10	Le Havre
Trujillo	10	Maracaibo-Aruba	10	La Guaira
Heinz Horn	10	Hamburg	10	Cartagena
Stuyvesant	10	New-York	10	Amsterdam
El Libertador	10	Maracaibo-Aruba	11	Aruba-Maracaibo
Delilian	10	Liverpool	11	P. Limon
Cottica	11	Amsterdam	11	New-York
Miranda	—	Curaçao	12	Aruba-Maracaibo
Trujillo	12	La Guaira	12	Aruba-Maracaibo
Orinoco	13	P. Limon	13	Hamburg
El Libertador	13	Maracaibo-Aruba	13	La Guaira
J. Sebastian Elcano	13	Barcelona	14	Cristobal
Dalvangen	14	New-Orleans	14	Paramaribo
Baarn	14	Amsterdam	14	Costa del Pacifico
Syra	14	Hamburg	14	Cartagena
A Steamer	14	Hamburg	14	Cartagena
Un vapor	14	Hamburg	14	Cartagena
Trujillo	14	Maracaibo-Aruba	17	La Guaira
El Libertador	15	La Guaira	15	Maracaibo
Amor	15	Aruba-Maracaibo	15	New-York

Preferentieele Stelsels in de Britsche kroonkolonien.

In dank ontvingen wij van het Bestuur een lijst van bovengenoemde stelsels. We meenen het van belang, deze te publiceeren, althans die van de Britsch-West-Indische kolonies.

Colony	Nature of Preference	Rate and Scope of Preference
Leeward Islands:		
Antigua, Dominica, Montserrat, St. Kitts and Nevis, Virgin Islands	Empire	Rebate generally one-third of the duty.
Bermuda	Empire	Surtax of one-quater of the duty on all non-Empire dutiable articles.
British Guiana	Empire	Rebate generally one-half of the duty.
British Honduras	Empire	Rebate generally one-half of the duty.
Bahamas	Empire (Subject to reciprocity)	Rebate of one-quarter of the duty except on intoxicants, articles containing alcohol and cigars.
Barbados	Empire	Rebate generally of one-half of the duty.
Jamaica	United Kingdom and Canada (Legislative Council may extend preference to any other part of the British Empire).	Rebate generally one-quarter of the duty.
Trinidad	Empire	Rebate generally one-half of the duty.
Windward Islands:		
Grenada, St. Lucia, St. Vincent	Empire	Rebate generally one-third of the duty.

Onze afstamming.

Er duiken telkens verhalen op over onbekende kleine bosch-menschen, die zich op Sumatra in het oerwoud zouden schuil houden en door welke ontdekking men den lang gezochten overgangsvorm tusschen de hoogste diersoort en den mensch zou hebben gevonden:

Nu weer brengt het „Koloniaal Weekblad" een artikel van den heer v. d. Maaten uit het Boven-Rokan gebied ter Sumatra's oostkust over den orang letjo, wartaal sprekende menschen, die in Rokan worden aangetroffen.

„In den Rokan geplaatst zijnde", aldus schrijver, „kreeg ik op mijn tournée's al spoedig verhalen te hooren over de z.g. „orang letjo". Niet slechts verhalen van lieden die het „van hooren zeggen" wisten, doch van ooggetuigen, w.o. een zeer betrouwbaar zelfbestuurder. De beschrijving, die zij geven van de z.g. „orang letjo" luidt als volgt: Het wezen is onbehaard of althans zeer licht behaard als een mensch. Het heeft een rose bruine kleur en vrij lang hoofdhaar. De armen zijn tamelijk lang en de lichaamslengte is gelijk aan die van een kind van 12 à 13 jaar. De groote teen van den voet staat buitenwaarts gericht. Het voorhoofd helt sterk naar achteren, terwijl zijn kin zoo goed als ontbreekt.

Men dient niet te vergeten dat de Rokan een der meest geisoleerde deelen van Sumatra is en men hier absoluut geen contact heeft met Palembang en Djambi. De „orang letjo" moeten ook eigen taal hebben althans moeten zij zich door klanken aan elkander verstaanbaar kunnen maken, zulks is meerdere malen door lieden die hen verrasten, opgemerkt. Zij uiten snel op elkaar volgende klanken zooals apen dat soms doen. Ook bevinden zij zich zelden alleen, doch meest in groepjes van 4 of 6, zijn zeldzaam schuw en gaan bij het minste onraad er dadelijk met groote snelheid van door. Het is derhalve uiterst moeilijk om ze te benaderen. Zij moeten in holen absoluut gelijk dieren verblijven en geen gereedschappen of werktuigen, zelfs van de eenvoudigste soort, kennen. Zij werden hier door lieden aangetroffen toen zij zoekende waren naar jonge spruitsels, bamboe enz., en vischten in den bovenloop van kleine riviertjes, waar zij steenen omkeeren om vischjes en schelpdieren te bemachtigen.

Het aantal „orang letjo", aldus vervolgt de heer v. d. Maaten, zal m.i. ook niet zoo groot meer zijn. Zij moeten absoluut onbewapend en dus onbeschermd zijn. Er leven in de door hen bewoonde gebergten veel roofdieren. Het is dus begrijpelijk, dat vaak orang letjo aan hen ten offer zullen vallen. Evenwel valt niet te vergeten dat hun reuk, gehoor en gezichtsorganen veel fijner ontwikkeld zullen zijn dan de onze.

Een zeer ervaren jager hier, zekere Teungkoe Soetan, de vader van den Zelfbestuurder van Rombah, deelde mij mee, dat hij, nu hem bekend is, welke waarde aan het vangen van de letjo gehecht wordt, binnenkort er op uit gaat om een letjo te schieten. Levend vangen was, volgens hem onmogelijk, aangezien de letjo zeer vlug moet zijn. Ik zei hem dan ook, dat aan een dooden letjo uit een wetenschappelijk oogpunt evenveel waarde gehecht wordt als een levenden.

De lieden, die mij de letjo-verhalen deden, kennende, ben ik zelf dan ook vast van het bestaan van den letjo overtuigd. Een andere vraag is of die letjo inderdaad de recht-op loopende aapmensch is. Volgens de gegeven beschijving is dat inderdaad zoo. De bevolking en hoofden hier hoorden voor het eerst van mij welke waarde door de wetenschappelijke wereld, aan het bemachtigen van een letjo gehecht wordt en beschouwden tot voor kort zijn bestaan als iets, nu ja, waarover men niet lang behoeft na te denken, iets natuurlijks! Nu weet men beter. Ik geloof vast, dat binnen niet te langen tijd de eerste letjo zal zijn neergeschoten. Zal dan meteen de ontbrekende schakel tusschen mensch en hoogste diersoort gevonden zijn?"

Tot zoover de mededeelingen in het „Kon Weekblad."

Genoemd onderwerp heeft de aandacht getrokken van verschillende bladen in Nederlandsch-Indie vooral.

Door den heer F. van Peski voorzitter van de Haagsche afdeeling der Vereeniging „Oost en West" werd een schrijven aan den minister van koloniën verzonden, waarin wordt geprotesteerd tegen „deze door de „wetenschap" gesanctioneerden en uitgevoerden moord", en Z. Exc. dringend verzocht wordt het daarheen te willen leiden, „dat een onmiddellijk verbod tegen deze met de beschaving spottende misdaad uitgevaardigd wordt."

Op dergelijke wijze werd ook geinterpelleerd in de Volksraad, en stelde het kamerlid Moller aan de Minister van Koloniën eenige vragen.

Van belang is wat Prof. Eug. Dubois, zegt in het Handelsblad:

Naar ons tegenwoordig biologisch inzicht en de thans verkregen geologische kennis kan zulk een overgangsvorm zeker niet in het jongste geologische verleden bestaan hebben, allerminst heden nog bestaan. Het bleek steeds verloren moeite geweest te zijn, naar een schakelvorm tusschen mensch en dier te zoeken, bij menschachtige apen, kleinschedelige idioten, dwergachtige menschenrassen, het Australische ras, de neandertalmensch, den fossielen Pekingmensch. Wat men als missing link had aangezien, ontpopte zich, behalve in het geval der menschapen, als *volbloed mensch*. Men heeft zich bovendien de anthropogenese anders voor te stellen: er kan slechts een *tusschenvorm* en wel in een *vroeger verleden* verwacht worden. Het bestaan van eigenlijke *overgangsvormen* is onmogelijk.

De „Orang pendek" is, te oordeelen o.a, naar afgietsels van zijn voetsporon, mij eenige jaren geleden door den heer L. C. Westenenk voor onderzoek ter hand gesteld, de *Maleische beer*. De heer Westenenk beschouwde de zaak van den „Orang pendek" toen dan ook als afgedaan.

De „Orang letjo" schijnt wel een *mensch* te zijn, van een dwergras. Toch een medemensch dus, van welken men dan trachten moet *op humane wijze* nader kennis te krijgen, zelfs als later misschien mocht blijken, dat het een *oengko* (een-gibbonsoort) was. Bovendien is, in het andere geval, het belang van nog een dwergras te kunnen voegen bij het groote aantal dat men reeds kent, niet zoo bijster groot.

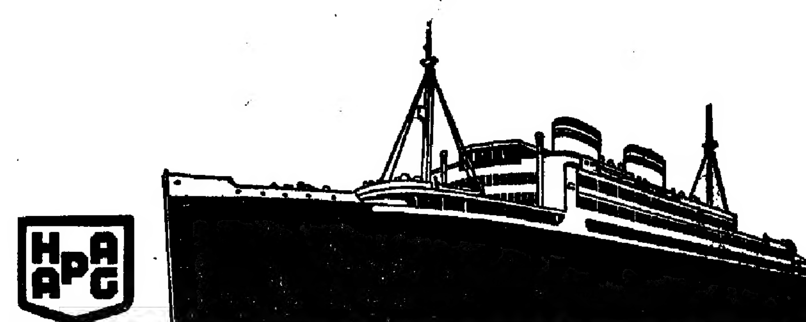
Tot zoover Prof. Dubois.

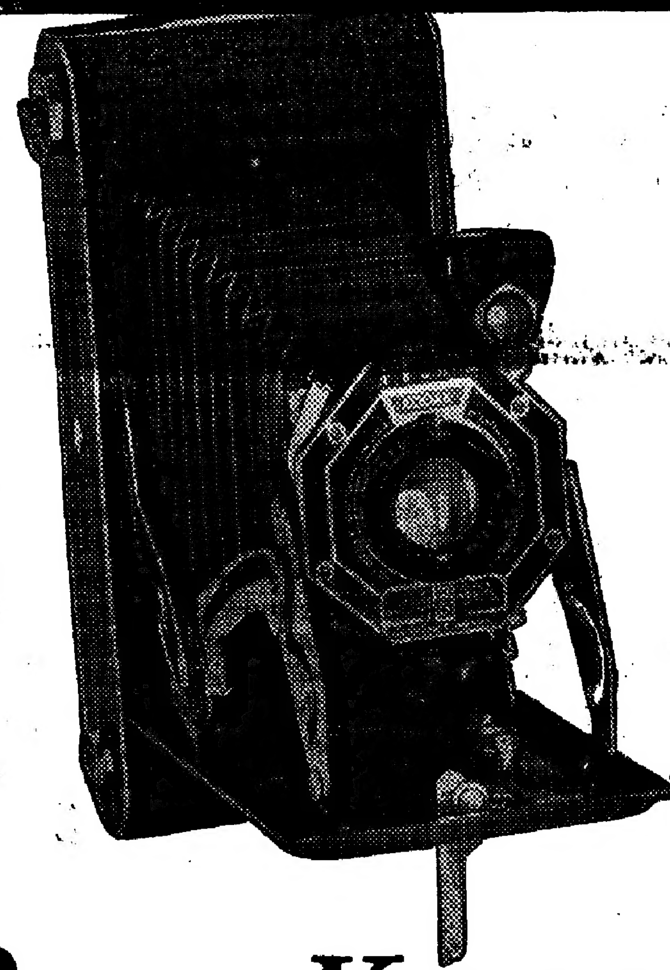
Van belang is het onzes inzien wel, even weer te geven hoe thans de kwestie staat over de afstamming van den mensch.

De aap-mensch heette al gevonden te zijn — en als Pithecantropus erectus zou hij een onzer voorvaderen wezen — door den bovengenoemden Nederlandschen geleerde professor Dubois. Als militair dokter bij het Indische leger vond hij in de jaren 1891 en '92 aan den voet van den berg Trinil op het eiland Java — op een diepte van ongeveer 12 M. — een hersenpan en twee kiezen, en 15 M. daar vandaan een dijbeen Deze verschillende dingen — zoo beweerde hij — moesten noodzakelijkerwijze toebehoord hebben aan één en hetzelfde organisme; en wel aan een aapachtig wezen, dat het midden hield tusschen aap en mensch. Hij gaf dezen aapmensch of menschaap den deftigen naam van „phithekantropos erectus", d. w. z., den rechtopgaanden aapmensch; en hij wist ook precies te vertellen, hoe dat menschelijk dier of dierlijk mensch er moet hebben uitgezien. Hij had er notabene een dijbeen (waaruit niets met zekerheid viel op te maken), een stuk schedel en twee heele kiezen! De vondst van dr. Dubois verwekte begrijpelijkerwijze heel wat opzien en opspraak in de geleerde wereld; met het gevolg, dat de pithekantropos erectus door de mannen der wetenschap werd gewikt en gewogen, maar... te licht bevonden voor de wetenschap! Zoo is o.a. op het derde internationale zoölogisch congres in September 1895 te Leiden gehouden, deze vondst uitvoerig besproken; en werd onze pithekantropos door professor Virchow uit Berlijn en door professor Rosenberg uit Utrecht zóó duchtig onderhanden genomen, dat er weinig meer van overbleef.

Er zijn nog andere ontdekkingen gedaan op dit gebied: b. v. de schedel uit het Neanderdal bij Düsseldorf, de twee schedels en de beenderen uit de Spyggrot in België, het kaakbeen uit de Sipkagrot in Moravië, de schedel Kannstatt, de bekende „Homo-Heidelbergensis" en de later ontdekte beenderen van den „Pekingmensch", maar nog nooit en nergens is er een of ander overblijfsel gevonden, dat ook slechts met eenige waarschijnlijkheid kan toebehoord hebben aan zoo'n verondersteld menschelijk tusschenwezen: terwijl er van echte apen niet minder dan 18 verschillende soorten als fossielen, versteeningen, zijn teruggevonden.

Terecht wordt daarom de afstamming van den mensch van een aap — afgezien zelfs van de uitspraken der wijsbegeerte — tegenwoordig zoo goed als algemeen verworpen als geheel en al onwetenschappelijk. Zoo schrijft b.v. de Franschman Quatrefages: „De embryogenie vereenigt zich met de anatomie en de morfologie, om aan te toonen, hoezeer diegenen dwalen, die leeren, dat de mensch van een aap afstamt". De Duitscher Virchow, een erkend gezag op dit gebied, verklaart: „Wij mogen niet als uitspraak der wetenschap verkondigen, dat de mensch afstamt van een aap of van eenig ander dier." En onze dr. Hubrecht, ofschoon een vurig vereerder van Darwin, moet erkennen: „Het is een feit, dat omtrent den eventueelen dierlijken voorvader van den mensch niets positiefs bekend is". Het is natuurlijk mogelijk, dat volksstammen min of meer tot het dierlijke zijn ontaard. Ook heeft het menschelijk organisme zich altijd aangepast bij het natuurleven en dan kleinere of grootere veranderingen ondergaan in den strijd tegen de elementen of bij het eeuwenlang volgen van een ruige levenswijze. Maar de wetenschap bevestigt, dat ondanks de verschillende rassen enz. er een nooit te overbruggen wezen-verschil bestaat tusschen mensch en aap, en dat de volken afstammen van één menschenpaar.

Curaçao in 1932.

Van de Curaçaosche Bank ontvingen we het volgende verslag over Curaçao in 1931.

Handel.

De handel vertoonde in 1931 een groote achteruitgang, vergeleken bij vorige jaren. De beste zaken werden nog gedaan met de toeristen, die in groote getale in het winterseizoen het eiland bezochten. Verkoopen aan vroegere klanten van noordelijk Zuid-Amerika was onder den invloed van de gedaalde valuta niet meer doenlijk, wijl de prijzen daar veelal voordeeliger zijn dan hier.

Tengevolge van den ongunstigen economischen toestand der bevolking was er weinig en dan nog weinig winstgevend vertier. Aan alle kanten werden uitverkoop gehouden, teneinde van de groote winkelvoorraden af te komen en dit veroorzaakte een sterke daling in de prijzen. Vooral de kleine winkeliers, die met weinig of geen kapitaal werken, doch voornamelijk op crediet hunne zaken dreven, kwamen door die omstandigheden in verdrukking en werden er dan ook niet minder dan 27 faillissementen uitgesproken, hoofdzakelijk betreffende die categorie winkeliers, het meerendeel van vreemde nationaliteit.

Ook op Aruba was het in 1931 met den handel niet gunstig gesteld, zooals hiervoren onder het hoofd „Economische toestand" is uiteengezet. Ook hier werden 5 faillissementen uitgesproken en op Bonaire 1.

De handel op Bonaire en de Bovenwindsche eilanden kan van geringe beteekenis geacht worden, doch ook daar werd de nadeelige invloed van de algemeene malaise in meerdere of mindere mate gevoeld.

In procenten uitgedrukt voor wat Curaçao betreft:

de totale waarde van den invoer was ruim 55% minder, dan die in 1930; wanneer de daaronder begrepen waarde van den invoer voor het oliebedrijf en van den invoer voor de phosphaat-exploitatie uitgeschakeld worden dan blijft die waarde nog ruim 50% minder. Hierbij in aanmerking genomen de daling, die de prijzen van de meeste handelsartikelen in 1931 ondergingen, rest nog een hoog percentage, dat op verminderden handel wijst.

De waarde van den invoer uit Nederland bedroeg bijna 54% minder, hetgeen verklaard wordt door den minderen invoer van levensmiddelen en dranken.

De totale waarde van den uitvoer was ruim 26% minder, dan die in 1930 en ongerekend de waarde van uitgevoerde olie en olieproducten en van phosphorus kalk ruim 51 minder.

Nu voor wat Aruba betreft:

de totale waarde van den invoer was ruim 10% minder, dan die in 1930; met uitschakeling van de waarde van den invoer voor de oliebedrijven ruim 24% minder, welk percentage op de handel slaat, of wel iets minder in verband met de prijsdaling van geïmporteerde handelsartikelen.

De waarde van den invoer uit Nederland wees evenwel 8.8% hooger aan, dan in 1930 door meerderen invoer van ijzer en diverse handelswaren.

De uitvoerwaarde was ruim 7% minder en met uitschakeling van uitgevoerde olieproducten ruim 3% minder dan in 1930.

Ingevoerd werd op Curaçao voor eene waarde van f 114.073.561,— tegen f 257.642.079,— in 1930. Onder het eerstgemelde bedrag zijn begrepen f. 3.374.260,— als waarde van den uitvoer uit Nederland, f. 101,675.639,— van den invoer van het oliebedrijf en f. 31.440,— van den invoer voor de phosphaat-exploitatie.

De waarde van den uitvoer bedroeg f. 163.874.768,— tegen f. 223.441,892 in 1930; de in 1931 uitgevoerde ruwe olie en olieproducten alleen vertegenwoordigden eene waarde van f. 6.281.528,— tegen f. 6 205.067,— in 1930.

In 1931 werd 192.120 ton voor doorvoer aangegeven, hoofdzakelijk olieproducten en sterke dranken, tegen 338.188 ton in 1930. Deze handelsbewegingen, eertijds voor de haven van Willemstad van veel belang als middel om geld in het land te brengen, is, sedert de doorvoer hoofdzakelijk geschiedt zonder overlading, in beteekenis zeer verminderd.

Op Aruba werd in 1931 ingevoerd voor een waarde van 133.183.346 tegen 148.497.317,— in 1930.

De waarde van invoer uit Nederland, onder de hierboven vermelde totale waarde begrepen, was f. 851.873 tegen 782.616, in 1930.

Voor de oliebedrijven werd ingevoerd voor eene waarde van f 125.292.561.— tegen f 138 050.334,— in 1930.

De waarde van den uitvoer bedroeg f 178.844.667,—, hoofdzakelijk olieproducten, tegen f 192.906,945,— in 1930.

De doorvoer gold voornamelijk ruwe olieproducten, het totaal gewicht voor doorvoer aangegeven was 2672 ton tegen 123 ton in 1930.

Scheepvaart.

Ook de scheepvaart vertoonde in 1931 verminderde levendigheid op Curaçao, Aruba en Bonaire; op de Bovenwindsche is zij van weinige beteekenis.

Op Curaçao en Aruba is het aantal binnengekomen stoomschepen respectievelijk met ruim 15% en ruim 7½% verminderd en de totale inhoudsmaat daarvan respectievelijk met 8½% en 7%.

De binnengekomen zeilschepen verminderden respectievelijk met bijna 27% en ruim 18% en hunne totale inhoudsmaat respectievelijk met ruim 46% en 51%.

Door de geregelde stoomverbinding met de stoomschepen Trujillo en Libertador, eerstgenoemde 2 tot 3 maal 's weeks en laatsgenoemde 1 maal kreeg de zeilvaart op Aruba een gevoeligen knak, welke toestand verergerde toen met beëindiging van nieuwbouw bij de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij op Curaçao het transport van bouwmaterialen, als zand, steenen enz. uit Aruba plotseling geheel ophield.

Op Bonaire waren binnengekomen 9 stoomschepen meer dan in 1930, terwijl hunne totale inhoudsmaat ook 15.481 M³ meer bedroeg, dan in het jaar te voren. Daarentegen verminderde de zeilvaart met 49 schepen met een kubieken inhoud van 8.270 M³ minder.

De vloot van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij is in 1931 met twee tankschepen tusschen Curaçao en Maracaibo eenigszins minder geweest dan in het jaar te voren.

Ongerekend deze vloot en die van de West-Indische Scheepvaart Maatschappij, beide op Curaçao te huis behoorende, werd de haven van Willemstad in 1931 aangedaan door booten van 14 verschillende stoomvaartlijnen, naar de nationaliteiten gesplitst als volgt:

2 Nederlandsche, 1 Noord-Amerikaansche, 5 Engelsche, 2 Duitsche, 1 Noorweegsche, 1 Fransche, 1 Spaansche en 1 Italiaansche. Op enkele uitzonderingen na waren het groote passagiersbooten.

In 1931 deden 6 toeristenschepen, waarvan 1 tot vijf maal en 4 tot tweemaal de haven van Willemstad en 3 andere, waarvan 1 tweemaal de Caracasbaai aan; in totaal brachten zij 6366 toeristen mede.

Ook liepen de haven van Willemstad binnen 7 jachten.

Het aantal aangekomen en het aantal vertrokken passagiers bedroegen respectievelijk 16.530 en 21.642, terwijl als transitopassagiers werden opgegeven 25.473.

Havenbedrijf.

Met voltooiing van de in 1930 ondernomen algeheele vernieuwing van de werf „Mathey" (Red D Line werf) en de verdere herstellingswerkzaamheden aan de Groote en Kleine werf, alle behoorende tot de Curaçaosche Handel Maatschappij, kan gezegd worden, dat de groote havenwerken voorloopig beëindigd zijn en dat de haven thans aan de eischen des tijds voldoet.

De Curaçaosche Handels Maatschappij beschikt thans over drie geheel „up to date" ligplaatsen voor stoomschepen, welke ook aan de allergrootste hier binnenkomende schepen een veilige ligplaats kunnen aanbieden, terwijl door baggeren gezorgd werd dat de schepen aan de kaden gemeerd kunnen worden.

Verder zijn de kaden aangesloten op de Gouvernements-waterleiding voor waterlevering aan schepen langs de geheele Groote- en Kleine-Werf, terwijl loodsen en opslagplaatsen op deze werven door hunne gunstige centrale ligging en goede verbindingswegen, gelegenheid aanbieden voor de hier te verwerken lading.

De overige werven werden in 1931 geregeld onderhouden en verkeeren alle in goeden staat.

Het kadedek van de Handelskade is aangelegd, zoodat deze kade ook geheel gereed is.

De ponton-brug „Koningin Emma" is geheel hersteld en vernieuwd, terwijl ook de brug over het Rifwater gereed kwam.

De haven bij Oranjestad op Aruba (de Paardenbaai) voldeed zeer goed. Het groote nut van de in 1930 uitgevoerde baggerwerken en pierbouw bleek steeds duidelijker.

De nieuwe steiger op de reede van Kralendijk op Bonaire kwam in 1931 gereed; hij is 50 M. lang en 8 20 M. breed en kunnen kleine stoomschepen en groote schooners er gemakkelijk aanleggen.

Industrie.

PETROLEUMRAFINADERIJEN.

Curaçaosche Petroleumindustrie maatschappij. In het bedrijf dezer maatschappij had in 1931 in verband met de heerschende malaise en in 't bijzonder met de crisis op de oliemarkt over de geheele linie aanmerkelijke inkrimping plaats: in een of meer takken ervan is het werk voor eenigen tijd zelfs geheel stopgezet. Bijgevolg werden wederom vele employes ontslagen en een zeer groot aantal arbeiders afgedankt.

Van de tankschepenvloot van de Curaçaosche Scheepvaart Mij. zijn er in 1931 twee schepen ca. 2600 ton groot afgevoerd, die naar elders vertrokken. Aan het eind van het jaar bestond de vloot uit 26 tankers van ca. 2600 ton en 2 tankers van ca. 2200 ton die gecharterd werden. Het laadvermogen der vloot bedroeg eind 1931 ca. 67410 ton tegen 72334 ton aan het eind 1930.

De van Venezuela aangevoerde hoeveelheid ruwe olie, inclusief een kleine hoeveelheid stookolie, gasolie, en benzine, is gedaald van 8 545.375.616 K.G. in 1930 tot 6.970.832.879 K.G. in 1931. Eene vermindering dus van 1.574.542.737 K.G. of 18½%.

In totaal werd gedurende 1931 in de raffinaderijen verwerkt 6.368.100 000 K.G. ruwe olie, dus gemiddeld 17 450.000 K.G. per dag.

Gedurende het jaar werden uitgevoerd: 7.121.155.574 K.G.

Het aantal employes in dienst der maatschappij en van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij bedroeg aan het eind van het jaar respectievelijk 271 en 247. Het aantal maandgelders in dienst der maatschappij bedroeg 160 en het aantal arbeiders gemiddeld 3335, terwijl de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij eind van 1931 aan boord van haar schepen in dienst had, behalve officieren, eene bemanning van 652 koppen.

Het bedrag door de maatschappij uitbetaald aan arbeidsloon en salarissen bedroeg over 1931 ca. f 6,938.000 terwijl hiervoor door de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij werd uitbetaald een bedrag van f 3.487.000,—.

Gedurende het jaar 1931 werd het nieuwe hoofdkantoor zoover afgebouwd dat het wind- en waterdicht is. De verdere afbouw werd in September gestopt.

Een nieuw hoofdmagazijn en het magazijn van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij kwamen gereed en werden in gebruik genomen. Ook de nieuwe A pier kwam gereed en werd in gebruik genomen, zoodat de tijdelijk A pier buiten bedrijf gesteld kon worden.

De hulk „Pyrula" werd buiten dienst gesteld.

In het Koningin Wilhelmina dok werden in 1931 215 schepen gelicht tegen het vorig jaar 100. Voor het Juliana Dok bedragen deze cijfers respectievelijk 133 en 83.

Lago Oil & Transport Company Limited op Aruba. In 1931 heeft deze maatschappij nog verdere uitbreidingen gegeven aan haar bedrijf met den bouw van vier „stills" en twaalf olietanks, waarvan 9 groote en drie kleine.

In de loop van het jaar werd voor eenige tijd de olie-invoer uit Venezuela gestaakt, in verband met het afsluiten van een contract voor de levering van 3 millioen vaten olie uit Texas op een voordeeliger basis, dan waarop de invoer uit eerstgenoemd land plaats vond en nog wel voor olie met een hooger gasoline-gehalte. Wegens het sluiten der olie-putten in genoemden staat, van overheidswege, werden echter slechts 400.000 vaten ontvangen, zoodat weder moest worden overgegaan tot den invoer uit Venezuela.

Gedurende het 2e kwartaal 1931 werd tengevolge van de crisis op de oliemarkt het bedrijf met pl.m. 25% ingekrompen en werden van de Laketanker-vloot iedere reis een of twee schepen opgelegd.

Eind Juni werd het bedrijf evenwel opnieuw op volle capaciteit gebracht en ook een nieuw schip van 3000 ton aan de Laketanker-vloot toegevoegd. Op het eind van het jaar was het geheele bedrijf in vollen gang.

Aangevoerd werd met hare tankschepen: 5.765.169.093 K.G. en uitgevoerd met groote tankschepen 4.787. 182.626 K.G.

Naast de bereiding van aardolie producten wordt door de maatschappij gefabriceerd zwavelzuur, als nevenproduct benoodigd voor de bereiding van haar hoofdproduct, n.l. gasoline.

Arend Petroleum Maatschappij op Aruba. Het bedrijf dezer maatschappij onderging in 1931 geene verandering. In het tweede kwartaal werd de invoer van olie uit Venezuela met 1/3 verminderd, hetgeen voortduurde tot December, doch begin dezer maand ging dat weder als voorheen voort.

Aangevoerd werd met hare tankschepen: 963,054,552 K.G.

en uitgevoerd met groote tankschepen: 946,658,750 K.G.

Hoedenindustrie.

Deze volksnijverheid is tengevolge van de duurte van grondstof en lagen marktprijs zeer weinig winstgevend en van weinig beteekenis meer, telkenjare wordt er meer en meer achteruitgang daarin geconstateerd.

De algemeene depressie heeft niet nagelaten ook haren invloed daarop uit te oefenen; moeilijker nog dan in vorige jaren konden de vervaardigde hoeden van hand worden gedaan. Zij, die daar nog werk van maken, gebruiken meestal de gevlochten hoeden als ruilhandel tegen lijfskleeren bij Syrische opkoopers en zelfs deze ruilhandel moest vanwege de sterke daling in den hoedenprijs in 1931 voor eenigen tijd geheel stopgezet worden.

Van de drie eilanden te zamen werden 2858 dozijn hoeden en voor eene waarde van f. 28.032,— minder uitgevoerd dan in 1930.

Omtrent de Curaçaosche hoedenvlechtsters vereeniging „Arbeid Adelt" kan gemeld worden, dat in hare werking in 1931 geene verandering kwam. Tengevolge van den heerschenden slechten economischen toestand was de afzet van de door de leden vervaardigde hoeden slecht.

VLECHTONDERWIJS.

Dit onderwijs werd in 1931 aan de bestaande leergangen voortgezet. De belangstelling der leerlingen was niet bijzonder groot. Zijn de voordeelen, zooals in de laatste jaren het geval was, door moeilijke verkoopbaarheid der gemaakte hoeden minder groot, dan valt onmiddellijk verslapping der belangstelling op.

De hoofdleergang voor volwassen op Pietermaai werd in 1931 wederom bezocht door een groot aantal doortrekkende reizigers en toeristen.

Evenals in vorige jaren werd van de gelegenheid, die er op dezen leergang bestaat, om hoeden in vorm te brengen, te bleeken, te strijken en te wasschen een druk gebruik gemaakt.

Scheepsbouw.

Scheepsbouw is zoo goed als gedaan op Curaçao, er worden hier slechts nu en dan een kleine zeilboot gebouwd en gewone herstellingen aan zeilschepen verricht.

Op Bonaire werden in 1931 8 kotters en op Aruba 1 kotter gebouwd.

Landbouw en Veeteelt.

De maisoogst 1930/1931 mislukte op Curaçao, Aruba en Bonaire tengevolge van de droogte geheel en al, doch dank zij de regens in de tweede helft van het jaar kon na hooge verwachting worden gekoesterd van den oogst 1931/1932, welke op het einde van het verslagjaar er goed voorstond.

Met dien regen kon aan het einde van het jaar reeds rank- en peulvruchten in voldoende hoeveelheid geoogst worden.

Gebrek aan plantzaad op Aruba maakte evenwel dat pindas en peulvruchten daar slechts op beperkte schaal konden worden geplant.

De aloë had ook veel van de droogte te lijden en leverde minder sap op dan anders, doch wegens de hooge marktprijs, vooral in het begin van het jaar, werden de geheele aanplant op Aruba en die op Bonaire gesneden en geleid.

Die prijs liep echter in de tweede helft van het jaar aanmerkelijk terug en was er omstreeks medio 1931 zelfs geen vraag naar.

Uitgevoerd werd in 1931:

van Aruba, 300.493 K.G. f 192.756,— tegen 328.156 K.G. ter waarde van f. 280.017.— in 1930;

van Bonaire, 66.526 K.G. ter waarde van f. 43.041,— tegen 91.417 K.G. ter waarde van f. 73.007,— in 1930;

De dividivi-oogst viel, ondanks de droogte, op Aruba en Bonaire nogal mee, doch de marktprijs bleef voor het geheele jaar laag.

Uitgevoerd werd in 1931:

van Curaçao, 7.000 K.G. ter waarde van f. 350,— tegen 16.000 K.G. ter waarde van f. 834,— in 1930;

van Aruba, 110.000 K.G. ter waarde van f 5 490,— tegen 136.000 K.G. ter waarde van f 7 858,— in 1930;

van Bonaire, 291.000 K.G. ter waarde van f 12 764,— tegen 188.000 K.G. ter waarde van f 10 542,— in 1930

Zooals reeds onder het hoofd „Economische toestand" vermeld is, stierven op de plantages op Curaçao veel oranjeboomen en kokospalmen.

Van oranjeschillen werd slechts eene kleine hoeveelheid verscheept, de laatste verscheping had in April plaats, in totaal in 1931 2.247 K.G. ter waarde van f 3 790,— tegen 11.897 K.G. ter waarde van f 40 349,— in 1930.

De plantagehouders bleven met duizenden kilo's zitten, waarvoor geen afzet was en waarvan bovendien de prijs nog sterk gedaald was.

Van Gouvernementswege wordt getracht de bevolking te brengen tot een intensiever bewerking van de moestuinen in de naaste omgeving van de stad. Daartoe zijn gronden aan Chineezen uitgegeven bij en naast tuintjes van inlanders, die datzelfde bedrijf uitoefenen.

Verder zal door Britsch-Indiërs uit Suriname grond in bewerking worden aangenomen. Gehoopt wordt de bevolking daardoor eenigszins tot betere bewerking van den grond en een doelmatige wijze van planten bij te brengen.

Op de Bovenwindsche eilanden was voor den landbouw het jaar 1931 niet ongunstig. De regen viel daar op tijd en daar de kleine man geen gelegenheid had om elders te gaan werken, was hij genoodzaakt zich op den landbouw toe te leggen, waaruit nog voldoende verkregen kon worden voor een karig bestaan.

De veestapel ging in 1931 tengevolge van de droogte zeer sterk achteruit; er had veel sterfte onder het groot- en kleinvee plaats uit gebrek aan voer en drinkwater. Hij herstelde zich eenigszins na de overvloedige regens in de tweede helft van het jaar.

Op de Bovenwindsche eilanden was het met de veeteelt, die wel van weinige beteekenis is, niet slecht gesteld. Waar de mogelijkheden, om gedurende het geheele jaar over veevoeder te beschikken op de Bovenwindsche eilanden beter zijn dan op de Benedenwindsche eilanden, is daar door het Gouvernement een begin gemaakt met het invoeren van Yorkshire stieren tot verbetering van den veestapel in de richting van vleeschproductie. Met de verbetering van het vee zal tegelijk de mogelijkheid van het verkrijgen van een uitvoerproduct naar Curaçao naderbij worden gebracht.

Wordt vervolgd.

Feuilleton.

Inkwartiering bij 't Kantonierke.

door **FLOR. HEUVELMANS.**

5

Jan Brabants hield hem staan; Manus zette zijn kruiwagen af, kroop onder den draagriem uit, ontschoeide zijn handen van de wollen wanten die hij op zijn vracht smeet, haalde zijn pijpje te voorschijn en verzocht Jan om wat tabak.

— Gaarne, zei Jan, stop maar eens lekker; 't is ditmaal echte; ik heb ze zelf gewonnen, gedroogd en gekerfd.

Onder ons gezegd en verder gezwegen, ik had dertig planten gezet en „den Duitsch" heeft er niets van gemerkt.

En uit Jan's varkensblaas stopte Manus zijn pijp, en bevestigde er de grofgekerfde tabak stevig in met zijn ratgemaakten duim; met een eigenaardigen lichten zwaai won hij het handsvuur weer, om de blaas en keer zijn eigen lontgang terug, wat uit Jan's pijp losgemaakt — de lucifer waren zoo schaarsch — gaf Manus gelegenheid tot rooken en weldra dampten beiden als fabrieksschouwen.

— Komt ge wat in huis? vroeg Jan.

— Neen, zei Manus, ik heb geen tijd, ik moet naar ons Stanse; ik heb heiturf en groes geladen, en er ligt een pondje boter onder, en een brood, maar die verwenschte „Duitsch" mag het niet weten.

— Ik kan zwijgen 'lijk een graf, zei Jan laat ze maar komen, laat ze maar betijen, die bandieten! 't zal niet lang meer duren of we zijn er van af; nu krijgen ze van de veeg! 't Is er nu juist een weertje voor, zoo lekker koud. Wat zal de Rus zijn best doen!

— De Rus?

— Ja de Rus. Voor die mannen is het nu juist een uitgelezen weer, juist het weer, dat zij hebben moeten. Voor de Russen moet het koud zijn, anders kunnen die niet vechten.

— Wel mardjus toch, zei Manus met een blik, die om nadere verklaring vroeg.

— Ja, Manus zoo is 't. Ge weet toch wel dat het in Rusland altijd koud is en dat de menschen daar niet kunnen leven dan in sneeuw en ijs; als het daar maar koud is gelijk hier vandaag, dan zweeten de menschen er. 't Moet nog veel kouder zijn eer zij in hun element zijn, maar dan ook passen ze erover. Ik weet zeker dat de Duitschen er nu van krijgen.

En Jan maakte met de rechterhand een gebaar alsof hij een zweep hanteerde, en draaide met zijn vuist rond, in de verbeelding dat hij gansch het leger, met vloot en al, aan het afgeeselen was. Manus luisterde met open mond en vergat daarbij zijn pijp te trekken.

— En 't moet nog kouder worden, ging Jan voort, ze moeten er aan, de Duitschers; ja, nog kouder, dat de Russen er nog wat beter op kan kloppen, zoo koud als onder Napoleon, honderd jaar geleden, toen mijn grootvader mee naar Rusland geweest is, een toer het zoo koud was, dat...... dat...... dat het vuur aan den soepketel vastvroor, — mijn grootvader heeft het mij zelf verteld, — en dat de verch opgeschonken koffie in bruine ijskegels aan den moestas bleef hangen, en ... en ... in ... ja, zoo koud wordt het altijd in Rusland; ze zijn daar te ver van de zon, ziet ge, en.. en.......

't Kantonierke stotterde van woede en de woorden wilden haar geen zin meer op; als hij eens op de Duitschers losging, was er geen houden noch binden meer aan; zijn knipoogje schoot vuur en vlam telkens als het opening en zijn rechterhand hanteerde nog altijd het inbeelde zweepje, terwijl zijn kort pijpje in zijn half tandenloozen mond vastgeankerd scheen; hij voelde geen kou meer, doch zag enkel ijsvelden met lijken van Duitschers bezaaid.

Manus stond verbluft over de diepe geleerdheid van 't Kantonierke; ja, daar kon de schoolmeester zelfs een punt aan zuigen.

In „de Sleutel" echter had Jan Brabants nooit over die natuurkundige gevolgen van groote koude, in tegenwoordigheid van den schoolmeester gesproken, maar Manus Doks zou het hem wel eens lappen en de zaak te berde brengen, om dien wijsneus van 'ne schoolvos eens bot te zetten.

— Wilt ge gelooven, Manus, zei 't Kantonierke, dat ze geen schildwachten meer durven uitzetten?

— 'k Heb er toch een zien staan, zei Manus, die niet best begreep wat Jan bedoelde.

— Ja maar, niet hier; in Rusland. Ze hadden er lest een dozijn uitgezet, 's nachts, en toen zij ze gingen aflossen, stonden er twaalf kolommen ijs, rats, kolommen van ijs, dik lijk eikeboomen.

— 't Is toch zeker niet waar, waagde Manus.

— Niet waar? Of het waar zou zijn! En schoonst van al, op een afstand stonden de Russen in hun hemdsmouwen ermee te lachen; want die kunnen tegen de kou; dat is hun leven jongen, die mannen zijn in de kou gewonnen en geboren, zij zijn in de kou grootgebracht gelijk hier de kinderen in hun bussel. (1) Tegen die ijsberen is niets te doen, jongen, den Duitsch kan tegen hen niet winnen; zij moeten allemaal kapot, de kartoffelvreters, de platkoppen, de schweinhunden! Zij moeten er aan: En dan hebt ge de Krapatten nog, dit is ook volkske! Als die voor goed beginnen, zal het er stuiven en het liedje spoedig uit zijn. Dat zijn halve wilden, die nog met pijlen schieten en op stellen loopen door moerassen..

Jans aardrijks- en volkenkunde nagelde Manus als 't ware aan den grond.

Als de zaken zoo staan, zei Manus zou men op den duur nog compassie krijgen met den Duitsch.

— Wat riep Jan, en hij vatte zijn pijp uit den mond, compassie met den Duitsch? compassie? De beste kreeg van mij nog geen glas water! Compassie...

— Kantonier, gaat ge nu basei in huis komen? Straks ligt ge weer met een zware kou in uw bed! klonk opeens de schorre stem van Mieke van Joke Tandus door de half geopende deur, die weer plots toesloeg.

— Ja, ik kom, zemeltrien; alla, Manus, salu zulle; komt ge straks in „de Sleutel". Roos heeft weer wat bier.

— Ik geloof niet dat ik komen zal, antwoordde Manus, ik moet nog voor een en ander zorgen; ik krijg vandaag nog twee manschappen bij, dan heb ik er vijf.

Zijn woorden waren nog niet koud of daar kwamen drie Duitsche soldaten gepakt en gezakt uit het eikenhout dat de baan zoomde, en bleven tusschen het karspoor staan rondkijken, alsof zij naar den weg zochten Een hunner stapte naar de vrienden toe en vroeg:

— Pachter Taels, wo ist es?

— Daar, kamerad, zei de plots getemde Jan Brabants, en zijn knoestige hand, dezelfde die daareven nog zoo wreed de geeselroede voerde, wees bedeesd in de richting van de hoeve van pachter Taels.

— Danke schön, zei de Duitscher, en trok met zijn beide kameraden verder.

1) Luiers.

(*Wordt vervolgd.*)